

Zorg voor de kudde

[Startpagina](#) - [Uw gegevens](#) - [Zoeken](#) - [Lees artikelen](#) - [Vraag + antwoord](#) - [Downloads](#) - [Links](#) - [Uw reactie](#) - [Beveel ons aan](#) - [Uitslag enquête](#)

Inhoud

- [Startpagina](#)
- [! Artikelenoverzicht !](#)
- [Beveel deze site aan](#)
- [Downloads](#)
- [Links](#)
- [Plaats een artikel](#)
- [Uitslag enquête](#)
- [Uw gegevens](#)
- [Uw reactie](#)
- [Vraag en antwoord](#)
- [Zoeken](#)

Enquetes

Blijft u na 1 mei 2004 lid van de Protestantse Kerk in Nederland?

- ☐ Ja, ik blijf van harte lid van de PKN.
- ☐ Ja, ik blijf lid van de PKN.
- ☐ Ja, ik blijf lid, maar met een bezwaard gemoed.
- ☐ Nee, ik zal geen lid zijn van de PKN.
- ☐ Ik weet het nog niet.

Stem

Uitslagen Peilingen

Stemmen **1369**

Zorg voor de kudde Vaak gestelde vragen

Categorie: [Hoofd](#) -> [Wegwijzer](#) - [Brochure synodemoderamen 3](#)

Vraag

- [Kerk - Gemeente - scheiding: 1. Kan een hervormde gemeente zelfstandig voortbestaan buiten de Protestantse Kerk in Nederland?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 2. Kan een kerkenraad besluiten dat de \(wijk\) gemeente niet meegaat met de Protestantse Kerk in Nederland, maar als hervormde gemeente buiten de Protestantse Kerk in Nederland voortbestaat?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 3. Mijn kerkenraad zegt, dat de gemeente hervormd blijft buiten de Protestantse Kerk in Nederland. Wie lid van de Protestantse Kerk in Nederland wil zijn, moet dat melden en zich laten uitschrijven.](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 4. Blijven de goederen eigendom van de gemeente, of wordt de Protestantse Kerk in Nederland eigenaar van het bezit?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 5. Kan men als gemeente de kerk verlaten met medeneming van naam en goederen?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 6. Moet men voor 1 mei 2004 aangeven zich te onttrekken aan de Nederlandse Hervormde Kerk en de Protestantse Kerk in Nederland, omdat anders de goederen van de gemeente verloren gaan?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 7. Als een groot aantal gemeenteleden besluit niet mee te gaan met de Protestantse Kerk in Nederland, verliezen zij dan al hun recht op de goederen van de gemeente?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 8. Wat doet de commissie van bijzondere zorg?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 9. Wat gebeurt er als men de commissie van bijzondere zorg niet wenst te ontvangen?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 10. Kunnen we ook als gemeenteleden een beroep doen op de commissie van bijzondere zorg of dient alleen de kerkenraad een verzoek hiertoe te doen?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 11. Tot wie moet men zich wenden voor bemiddeling van de commissie van bijzondere zorg?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 12. Wij willen de gemeente bijeen houden. Sommigen gaan mee met de Protestantse Kerk in Nederland, anderen zeggen 'hervormd' te willen blijven op basis van de kerkorde van 1951.](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 13. Welke praktische bezwaren kleven aan zo'n 'mengvorm' van gemeenteleden en/of wijken die geen lid zijn van de Protestantse Kerk in Nederland, maar wel plaatselijk deel willen uitmaken van de hervormde gemeente?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 14. Kunnen ambtsdragers en predikanten in zo'n geval rouleren, waarbij men over en weer dienst doet binnen of buiten de Protestantse Kerk in Nederland?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 15. Kunnen na 1 mei 2004 predikanten in gemeenten van de Protestantse Kerk in Nederland voorgaan die geen lid van deze kerk wensen te zijn?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 16. Kan een hervormde gemeente na de vereniging een predikant beroepen, die niet is meegegaan in de Protestantse Kerk in Nederland?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 17. Is er dan voor gemeenteleden die niet mee willen gaan in de Protestantse Kerk in Nederland, maar wel de band met de gemeente willen behouden geen enkele mogelijkheid om met de plaatselijke gemeente mee te leven?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 18. Kunnen gemeenteleden die niet tot de Protestantse Kerk in Nederland willen behoren gastlid van de hervormde gemeente worden?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 19. Wanneer een gedeelte van de gemeente zich aan de kerk onttrekt en andere gemeenteleden en ambtsdragers wel deel zullen uitmaken van de kerk,](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 20. Kan een wijkgemeente bij de wereldlijke rechter een proces tegen de kerk beginnen?](#)
- [Kerk - Gemeente - scheiding: 21. Hoe kan ik handelen wanneer de kerkenraad zegt hervormd te blijven buiten de Protestantse Kerk in Nederland of tot een interne verdeling van goederen besluit en ik daarmee niet instem?](#)

Antwoord

• **Kerk - Gemeente - scheiding: 1. Kan een hervormde gemeente zelfstandig voortbestaan buiten de Protestantse Kerk in Nederland?**

Nee, dat is onmogelijk. De Nederlandse Hervormde Kerk bestaat uit al de gemeenten, dat wil zeggen: er is een onlosmakelijke samenhang tussen landelijke kerk en plaatselijke gemeenten. Een hervormde gemeente is juridisch gezien zelfstandig onderdeel van de Nederlandse Hervormde Kerk en ontleent haar rechtspersoonlijkheid aan het zijn van onderdeel van de Nederlandse Hervormde Kerk. De Hoge Raad heeft

dat bevestigd in het arrest van 19 december 2003. Wanneer de Nederlandse Hervormde Kerk, de Gereformeerde Kerken in Nederland en de Evangelisch-Lutherse Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden zich op 1 mei 2004 verenigen tot de Protestantse Kerk in Nederland, zijn de plaatselijke gemeenten van rechtswege zelfstandig onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland. Er kan dus geen hervormde gemeente zijn buiten de Protestantse Kerk in Nederland.

[[Terug naar boven](#)]

• **Kerk - Gemeente - scheiding: 2. Kan een kerkenraad besluiten dat de (wijk) gemeente niet meegaat met de Protestantse Kerk in Nederland, maar als hervormde gemeente buiten de Protestantse Kerk in Nederland voortbestaat?**

Een kerkenraad is niet bevoegd zo'n besluit te nemen en kan dat ook niet, omdat een hervormde gemeente alleen als onderdeel van de Nederlandse Hervormde Kerk (en na 1 mei 2004 alleen als onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland) kan bestaan: juridisch kan een hervormde gemeente niet bestaan buiten de Protestantse Kerk in Nederland om. Een besluit van een kerkenraad om niet mee te gaan met de Protestantse Kerk in Nederland, maar hervormd te blijven buiten de Protestantse Kerk in Nederland is onwettig en nietig.

[[Terug naar boven](#)]

• **Kerk - Gemeente - scheiding: 3. Mijn kerkenraad zegt, dat de gemeente hervormd blijft buiten de Protestantse Kerk in Nederland. Wie lid van de Protestantse Kerk in Nederland wil zijn, moet dat melden en zich laten uitschrijven.**

Dat is geheel onjuist. Hier worden de zaken omgekeerd. De kerkenraad kan niet voor het geheel van de gemeente besluiten zich los te maken van het geheel van de kerk. Men kan zich alleen onttrekken aan de Protestantse Kerk in Nederland door persoonlijk als lid van de gemeente, en daarmee van de kerk te bedanken. Wie zich niet zelf aan de gemeente en daarmee aan de kerk onttrekt, wordt lid van de Protestantse Kerk in Nederland wanneer de kerken zich verenigen.

[[Terug naar boven](#)]

• **Kerk - Gemeente - scheiding: 4. Blijven de goederen eigendom van de gemeente, of wordt de Protestantse Kerk in Nederland eigenaar van het bezit?**

De goederen van een hervormde gemeente blijven eigendom van de gemeente, ook nadat die gemeente onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland is geworden. De landelijke kerk wordt geen eigenaar van eigendommen die behoren aan de plaatselijke gemeente. Wanneer een gemeente te klein wordt om zelfstandig te kunnen voortbestaan, kan zo'n gemeente worden samengevoegd met een naburige gemeente. Ook dan gaat het bezit van de goederen niet over op de landelijke kerk, maar blijft dit bij de (samengevoegde) plaatselijke gemeente.

[[Terug naar boven](#)]

• **Kerk - Gemeente - scheiding: 5. Kan men als gemeente de kerk verlaten met medeneming van naam en goederen?**

Dat kan niet. De plaatselijke hervormde gemeente ontleent haar rechtspersoonlijkheid aan het zijn van onderdeel van de kerk; als zodanig is de gemeente eigenaar van de goederen. Die gemeente kan niet los van de kerk bestaan.

De naam 'hervormde gemeente' blijft toebehoren aan de gemeente binnen de Protestantse Kerk in Nederland, de goederen zijn van de gemeente die tot die kerk behoort. Wie de kerk verlaat, zal dat slechts kunnen doen door persoonlijk te bedanken als lid; als men samen met anderen buiten de Protestantse Kerk in Nederland een kerkelijke gemeenschap wil vormen, kan dat alleen door een nieuwe kerkgemeenschap te stichten. In dat geval treedt de commissie van bijzondere zorg op.

[[Terug naar boven](#)]

• **Kerk - Gemeente - scheiding: 6. Moet men voor 1 mei 2004 aangeven zich te onttrekken aan de Nederlandse Hervormde Kerk en de Protestantse Kerk in Nederland, omdat anders de goederen van de gemeente verloren gaan?**

Nee. Wie zich onttrekt aan de Nederlandse Hervormde Kerk of de Protestantse Kerk in Nederland is niet langer lid van de hervormde gemeente (het lidmaatschap van de gemeente en de kerk zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden). Men kan dan ook niet langer een ambt of functie bekleden in de hervormde gemeente en verliest de bevoegdheid om in de kerkenraad of het college van kerkvoogden (of het college van kerkrentmeesters) de goederen van de gemeente te beheren of daarover te beschikken. Daarin is geen verschil voor of na 1 mei 2004.

Er is dus geen enkele noodzaak om voor 1 mei ingrijpende besluiten te nemen.

[[Terug naar boven](#)]

• **Kerk - Gemeente - scheiding: 7. Als een groot aantal gemeenteleden besluit niet mee te gaan met de Protestantse Kerk in Nederland, verliezen zij dan al hun recht op de goederen van de gemeente?**

De kerk heeft voor deze situatie een bijzondere regeling getroffen door het instellen van de commissie van bijzondere zorg die voor vijf jaar is benoemd.

[[Terug naar boven](#)]

▪ **Kerk - Gemeente - scheiding: 8. Wat doet de commissie van bijzondere zorg?**

Zoals de naam aangeeft, wil de kerk daarmee haar zorg voor het geheel van de gemeente oefenen, wanneer een deel van de gemeente of van de ambtsdragers de kerk dreigt te verlaten. De commissie heeft twee taken:

- Allereerst wordt gezocht naar een mogelijkheid om door middel van gesprek en overleg met ambtsdragers en gemeenteleden het geheel van de gemeente bijeen te houden en bij de kerk te bewaren.
- Lukt dit niet, dan treft de commissie maatregelen die nodig zijn voor het voortbestaan van de hervormde gemeente binnen de Protestantse Kerk in Nederland. Als zij die de kerk verlaten een nieuwe kerkgemeenschap vormen, die rechtspersoonlijkheid bezit, treft de commissie voor hen een voorziening in verband met het kerkelijk leven van die nieuwe kerkgemeenschap. De commissie houdt daarbij rekening met de plaatselijke omstandigheden en levert 'maatwerk'.

[[Terug naar boven](#)]

▪ **Kerk - Gemeente - scheiding: 9. Wat gebeurt er als men de commissie van bijzondere zorg niet wenst te ontvangen?**

Dan weigert men de pastorale bemiddeling van de kerk en maakt men het moeilijk - zo niet onmogelijk - om een voorziening te treffen ten behoeve van hen die de kerk verlaten.

[[Terug naar boven](#)]

▪ **Kerk - Gemeente - scheiding: 10. Kunnen we ook als gemeenteleden een beroep doen op de commissie van bijzondere zorg of dient alleen de kerkenraad een verzoek hiertoe te doen?**

Gemeenteleden kunnen zich tot de commissie richten, bijvoorbeeld naar aanleiding van voornemens van (een deel van) de kerkenraad om niet mee te gaan.

[[Terug naar boven](#)]

▪ **Kerk - Gemeente - scheiding: 11. Tot wie moet men zich wenden voor bemiddeling van de commissie van bijzondere zorg?**

Men kan zich wenden tot de commissie van bijzondere zorg, Postbus 8397, 3503 RJ Utrecht, tel. (030) 880 14 25; e-mail: cbzhervormd@sowkerken.nl.

[[Terug naar boven](#)]

▪ **Kerk - Gemeente - scheiding: 12. Wij willen de gemeente bijeen houden. Sommigen gaan mee met de Protestantse Kerk in Nederland, anderen zeggen 'hervormd' te willen blijven op basis van de kerkorde van 1951.**

Kunnen wij samen verder gaan, waarbij zowel ambtsdragers die meegaan, als anderen die buiten de Protestantse Kerk in Nederland hervormd willen zijn, blijven functioneren?

Hoezeer men dat voor de plaatselijke eenheid wenselijk kan vinden, kerkordelijk en praktisch is een zodanig samen verdergaan niet mogelijk. Omdat een hervormde gemeente alleen binnen de Protestantse Kerk in Nederland kan bestaan en als zodanig geheel valt onder de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland, is geen 'mengvorm' mogelijk van een gemeente waarvan de leden gedeeltelijk behoren tot de Protestantse Kerk in Nederland en gedeeltelijk hervormd menen te blijven op basis van de kerkorde 1951. De hervormde kerkorde vervalt per 1 mei 2004. Bovendien houdt men de gemeente zo ook niet bijeen, maar verdeelt die in twee groepen binnen en buiten de Protestantse Kerk in Nederland.

[[Terug naar boven](#)]

▪ **Kerk - Gemeente - scheiding: 13. Welke praktische bezwaren kleven aan zo'n 'mengvorm' van gemeenteleden en/of wijken die geen lid zijn van de Protestantse Kerk in Nederland, maar wel plaatselijk deel willen uitmaken van de hervormde gemeente?**

De hervormde gemeente (binnen de Protestantse Kerk in Nederland) is gehouden aan de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland, terwijl de anderen die niet willen volgen. Dat geeft problemen met de samenstelling van de kerkenraad, bij de verkiezing van de ambtsdragers door de gemeente, bij het beroepingswerk, bij de afvaardiging naar de meerdere vergaderingen, bij het opzicht, bij de kerkelijke rechtspraak, bij het beheer van de goederen en bij het toezien van de kerk daarop, bij de ledenregistratie, om niet meer te noemen.

[[Terug naar boven](#)]

▪ **Kerk - Gemeente - scheiding: 14. Kunnen ambtsdragers en predikanten in zo'n geval rouleren, waarbij men over en weer dienst doet binnen of buiten de Protestantse Kerk in Nederland?**

Dat is niet mogelijk. Wie niet tot de Protestantse Kerk in Nederland behoort, kan niet als ambtsdrager in die kerk dienen. Bovendien is er dan onduidelijkheid over het opzicht over de betrokken ambtsdragers. Verkiezing van ouderlingen en diakenen geschiedt uit de stemgerechtigde leden van de gemeente. Men kan na 1 mei in een hervormde gemeente - die immers deel uitmaakt van de Protestantse Kerk in Nederland - slechts in het ambt dienen als men belijdend lid van de gemeente en zo ook van de Protestantse Kerk in Nederland is.

[[Terug naar boven](#)]

▪ **Kerk - Gemeente - scheiding: 15. Kunnen na 1 mei 2004 predikanten in gemeenten van de Protestantse Kerk in Nederland voorgaan die geen lid van deze kerk wensen te zijn?**

Voorgangers in de eredienst kunnen slechts predikanten zijn die daartoe gerechtigd zijn binnen de Protestantse Kerk in Nederland of voorgangers uit een kerkgemeenschap waarmee de kerk bijzondere betrekkingen onderhoudt (ord. 5-5 KO).

[[Terug naar boven](#)]

▪ **Kerk - Gemeente - scheiding: 16. Kan een hervormde gemeente na de vereniging een predikant beroepen, die niet is meegegaan in de Protestantse Kerk in Nederland?**

In de hervormde gemeenten, die alle na 1 mei behoren tot de Protestantse Kerk in Nederland, kan men slechts predikanten beroepen die belijdend lid van deze kerk zijn en volgens de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland beroepbaar zijn.

[[Terug naar boven](#)]

▪ **Kerk - Gemeente - scheiding: 17. Is er dan voor gemeenteleden die niet mee willen gaan in de Protestantse Kerk in Nederland, maar wel de band met de gemeente willen behouden geen enkele mogelijkheid om met de plaatselijke gemeente mee te leven?**

Wie geen lid is van de Protestantse Kerk in Nederland heeft in de plaatselijke gemeente geen stemrecht (actief of passief). Door met de gemeente te blijven meeleven kan men echter wel blijf geven van verbondenheid met de gemeente en als zodanig gerekend worden tot de gemeenschap van de gemeente (ord. 2-4-1 KO). Men heeft dan niet dezelfde rechten en plichten als de leden van de gemeente en kan daarin geen ambtsdrager zijn, maar kan wel ingeschreven worden in het register van hen die blijf geven van verbondenheid met de gemeente (ord. 2-6-1, 2-8-1/ 3 KO). Het zou ertoe kunnen leiden, dat men later alsnog besluit zich toch als lid bij de gemeente en zo bij de Protestantse Kerk in Nederland aan te sluiten. Zo kan de gemeente toch een band blijven houden met hen die menen nu geen lid of ambtsdrager te kunnen zijn van de Protestantse Kerk in Nederland.

[[Terug naar boven](#)]

▪ **Kerk - Gemeente - scheiding: 18. Kunnen gemeenteleden die niet tot de Protestantse Kerk in Nederland willen behoren gastlid van de hervormde gemeente worden?**

Nee. De regeling gastlidmaatschap kan alleen worden toegepast op leden van kerken waarmee de Protestantse Kerk in Nederland (of voorheen de Nederlandse Hervormde Kerk) daartoe een overeenkomst heeft gesloten.

[[Terug naar boven](#)]

▪ **Kerk - Gemeente - scheiding: 19. Wanneer een gedeelte van de gemeente zich aan de kerk onttrekt en andere gemeenteleden en ambtsdragers wel deel zullen uitmaken van de kerk,**

kan men dan plaatselijk in onderling overleg beheersregelingen treffen of bezit inkomsten naar rato verdelen?

Die bevoegdheid heeft men niet. Alleen de commissie van bijzondere zorg heeft daartoe de bevoegdheid en kan een bindende voorziening treffen.

[[Terug naar boven](#)]

▪ **Kerk - Gemeente - scheiding: 20. Kan een wijkgemeente bij de wereldlijke rechter een proces tegen de kerk beginnen?**

Een wijkgemeente heeft geen rechtspersoonlijkheid en kan dus geen civiele procedure aangaan. In een centrale gemeente is het college van kerkvoogden of van kerkrentmeesters met toestemming van de centrale kerkenraad of de algemene kerkenraad daartoe het bevoegd orgaan (waarbij bovendien voorafgaande toestemming van het toezien orgaan vereist is).

[[Terug naar boven](#)]

▪ **Kerk - Gemeente - scheiding: 21. Hoe kan ik handelen wanneer de kerkenraad zegt hervormd te blijven buiten de Protestantse Kerk in Nederland of tot een interne verdeling van goederen besluit en ik daarmee niet instem?**

Voor gemeenteleden en kerkelijke organen geldt dat wie zich bezwaard voelt over een besluit binnen dertig dagen nadat men daarvan kennis heeft kunnen nemen, bezwaar kan aantekenen bij de commissie voor de behandeling van bezwaren en geschillen. Voor bezwaren tegen besluiten van plaatselijke of regionale organen is de provinciale commissie (of na 1 mei: het regionale college) de aangewezen instantie.

[[Terug naar boven](#)]

